

روش تفسیر قرآن کریم در مکتب حضرت علی (ع) حسین هاونگی^۱

چکیده

بررسی‌ها نشان می‌دهد که در میان صحابه رسول خدا (ص)، حضرت علی (ع) از جهت تفسیر قرآن کریم، جایگاه یگانه داشت؛ به صورتی که ابن ابی‌الحدید اعتقاد دارد که علم تفسیر از علی (ع) نشأت گرفت و از او شاخ و برگ پیدا کرد. بر این اساس، هدف اولیه این پژوهش، ارائه بستری مناسب و واقعی جهت بررسی روش تفسیر قرآن کریم در مکتب امام علی (ع) می‌باشد. البته از مهم‌ترین اهداف بعدی، می‌توان به تفسیر در نگاه علی (ع) پرداخت؛ این که حضرت علی (ع)، قرآن را چگونه تفسیر کرده است و به علل برجستگی امام علی (ع) در تفسیر قرآن کریم اشاره نمود. از لحاظ روش‌شناسی، پژوهش حاضر با توجه به ماهیت و اهداف آن، از نوع توصیفی - کاربردی است. بر این اساس، سعی شده است ضمن مطالعات کتابخانه‌ای و کنکاش در اسناد نوشتاری معتبر و متقن، به بررسی مفهوم‌شناسی واقعی روش تفسیر قرآن کریم در مکتب امام علی (ع) پرداخته شود.

در جهت بررسی روش تفسیر قرآن کریم در مکتب امام علی (ع)، در این نوشتار سعی شده است به بررسی موضوعاتی مثل: معنی و مفهوم تفسیر، منشأ نیاز به تفسیر قرآن، علی (ع) پیشوای مفسران، تفسیر در نگاه امام علی (ع)، امام علی (ع) قرآن را چگونه تفسیر کرده است و علل برجستگی علی (ع) در تفسیر قرآن، پرداخته شود. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که قرآن کریم، نقش‌بند زندگی است و علی (ع)، الگوی رفتاری و پیشوای اجرای آموزه‌های آن می‌باشد. قرآن، حقایق هدایت‌آفرین دارد و علی (ع)، بهترین هدایت‌گر به شاه‌راه هدایت است. قرآن، حقیقتی استوار و کتابی و حیانی است و علی (ع)، مفسری بی‌بدیل برای کشف حقایق آن است. نتیجه این که، بر مبنای بررسی‌های به عمل آمده، حضرت علی (ع)، سرآمد مفسران قرآن کریم و برجسته‌ترین چهره تفسیری در دنیای عظیم اسلام است. با توجه به مطالب مطرح‌شده، پیشنهادهایی بدین شرح ارائه می‌گردد: در خصوص معرفت‌شناسی قرآنی حضرت علی (ع)، تحقیقات جامعی صورت پذیرد، در خصوص چگونگی الگوگیری از روش تفسیری بی‌همتای علی (ع)، تحقیق مستقلی انجام شود؛ همچنین پژوهش‌های جامع‌تری در باره چگونگی ترویج روش تفسیری حضرت علی (ع) صورت گیرد. **کلیدواژگان:** تفسیر، قرآن کریم، حضرت علی (ع)، وحی، پیامبر اعظم (ص)، مصحف علی (ع).

۱. دانش‌آموخته رشته علوم تربیتی، مدرس دانشگاه فرهنگیان (پردیس شهید باهنر بیرجند).